

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 748/2016-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. decembra 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], zastúpených obchodnou spoločnosťou Advokátska kancelária Mandzák a spol., s. r. o., Zámocká 5, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Michal Mandzák, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozhodcovským rozsudkom sp. zn. RD 123/2016 z 2. septembra 2016 rozhodcovského súdu Royal Development, ROYAL DEVELOPMENT - RSRD, zspo, Suľany 243, Hruboňovo a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. októbra 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (ďalej len

„sťažovatelia“) vo veci namietaného porušenia ich základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozhodcovským rozsudkom sp. zn. RD 123/2016 z 2. septembra 2016 (ďalej aj „rozhodcovský rozsudok“) rozhodcovského súdu Royal Development, ROYAL DEVELOPMENT - RSRD, zzpo (ďalej aj „rozhodcovský súd“).

2. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia „... boli účastníci (v procesnej pozícii odporcov 1/ a 2/) v rozhodcovskom konaní, v ktorom sa spoločnosť USS SK, s.r.o. na rozhodcovskom súde domáhala voči sťažovateľom 1/ a 2/ zaplatať čiastky 17 178,66 € spoločne a nerozdielne z titulu náhrady škody...

Rozhodcovský súd žalobe v celom rozsahu žalobe vyhovel a vydal rozhodcovský rozsudok, ktorým sťažovateľov 1/ a 2/ zaviazal na zaplatať peňažnej čiastky. Sťažovatelia súčasne podali žalobu na Okresnom súde Bratislava V o zrušenie rozhodcovského rozsudku ..., pričom o tejto žalobe nebolo doposiaľ právoplatne rozhodnuté...

Sťažovatelia sú si síce vedomí toho, že v ústavnom súdnictve sa uplatňuje princíp subsidiarity, avšak ani samotné konanie prebiehajúce na Okresnom súde Bratislava V o zrušenie rozhodcovského rozsudku neznamena, že v danej veci nie je daná priama právomoc Ústavného súdu SR.“.

3. Sťažovatelia v sťažnosti namietajú, argumentujúc skutkovými okolnosťami prípadu, viaceré pochybenia rozhodcovského súdu v konaní a v odôvodnení rozhodcovského rozsudku, z ktorých potom následne odvodzujú aj porušenie ich základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy. Porušenie práva na súdnu a inú právnu ochranu sťažovatelia vidia v tom, že rozhodcovský súd nesprávne vyložil aplikované právne normy uvedené v § 135a ods. 1, 2, 3 a 5 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov.

4. Sťažovatelia v závere podanej sťažnosti navrhujú, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyslovil porušenie ich základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým rozhodcovským rozsudkom rozhodcovského súdu, aby ten

následne zrušil v celom rozsahu a vec vrátil rozhodcovskému súdu na ďalšie konanie a im priznal úhradu trov konania.

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

6. Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Predmetom konania pred ústavným súdom je sťažovateľmi namietané porušenie označeného základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, k porušeniu ktorého malo dôjsť napadnutým rozhodcovským rozsudkom rozhodcovského súdu.

8. V súvislosti s napadnutým rozhodcovským rozsudkom ústavný súd upriamuje pozornosť na princíp subsidiarity vyplývajúci z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi

všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

9. Zmysel a účel princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v občianskom súdnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám alebo právnickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* – inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, III. ÚS 133/05, III. ÚS 444/2012).

10. Z princípu subsidiarity rovnako vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovatelia sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím im dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

11. Ústavný súd sa preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti primárne zamerá na to, či ochranu tomu právu, porušenie ktorého v súvislosti s napadnutým rozhodcovským

rozsudkom rozhodcovského súdu sťažovatelia namietajú v konaní pred ústavným súdom, neposkytuje iný všeobecný súd na základe im dostupných a účinných prostriedkov nápravy.

12. Zo sťažnosti ústavnému súdu vyplynulo, že sťažovatelia podali na Okresnom súde Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) žalobu o zrušenie napadnutého rozhodcovského rozsudku (bod 2).

Napriek uvedenému si ústavný súd v súčinnosti s okresným súdom sťažovateľmi tvrdenú skutočnosť overil a zistil, že okresnému súdu bola 4. októbra 2016 doručená žaloba, ktorou sa sťažovatelia skutočne domáhajú zrušenia napadnutého rozhodcovského rozsudku. Konanie je vedené pod sp. zn. 21 Cr 23/2016 a vo veci dosiaľ nebolo rozhodnuté.

13. Podľa názoru ústavného súdu pokiaľ sa sťažovatelia uvedenou žalobou domáhali zrušenia napadnutého rozhodcovského rozsudku rozhodcovského súdu, iniciovali tým konanie pred všeobecným súdom, ktorý bude oprávnený a povinný rozhodnúť o ochrane ich práva, a preto nie je daná právomoc ústavného súdu v tejto veci konať.

14. Ústavný súd konštatuje, že za daného stavu majú sťažovatelia k dispozícii účinný právny prostriedok na ochranu namietaného porušenia ich základného práva s tým, že v prípade, ak by okresný súd ich žalobe o zrušenie napadnutého rozhodcovského rozsudku nevyhovel, budú mať možnosť domáhať sa nápravy v opravnom konaní v rámci riadneho inštančného postupu, prípadne za splnenia zákonom ustanovených podmienok aj využitím mimoriadneho opravného prostriedku (m. m. IV. ÚS 394/2012).

15. V súvislosti s tým je potrebné uviesť, že sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nepredstavuje právny prostriedok nápravy, ktorý možno využiť súčasne popri iných prostriedkoch nápravy, ktoré majú sťažovatelia k dispozícii; takúto sťažnosť možno uplatniť iba v tom prípade, ak napriek vyčerpaniu všetkých prípustných prostriedkov nápravy došlo podľa tvrdenia sťažovateľov k porušeniu ich základných práv alebo slobôd (m. m. IV. ÚS 21/02).

16. Ústavný súd nezistil žiadne dôvody na pripustenie výnimky zo zásady, že spravodlivosť konania pred všeobecnými súdmi možno posudzovať len vo vzťahu k právoplatne skončenému konaniu, t. j. ku konaniu ako celku, ale nie k jeho jednotlivým častiam, ako sa sťažovatelia zjavne nesprávne domnievajú. Pokiaľ by ústavný súd vecne preskúmal sťažnosť predtým, než o veci samej definitívne rozhodne príslušný súd, mohol by zasiahnuť do rozhodovania všeobecných súdov a nedodrжал by princíp subsidiarity sťažnosti ustanovený v čl. 127 ods. 1 ústavy.

17. Sťažovatelia si nemôžu vyberať orgán verejnej moci, ktorý im má poskytnúť ochranu pred namietaným porušením ich práv. Povinnosťou sťažovateľov je vyčerpať všetky právne prostriedky ochrany nimi označeného základného práva, porušenie ktorého namietajú tak, ako to umožňuje právny poriadok Slovenskej republiky. Až po ich vyčerpaní a za predpokladu, že by boli splnené ostatné ústavné aj zákonné podmienky, by mohla byť daná právomoc ústavného súdu (IV. ÚS 171/04).

18. Vychádzajúc z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ústavný súd sťažnosť sťažovateľov po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

19. V kontexte sťažnosťou napadnutého rozhodcovského rozsudku rozhodcovského súdu ústavný súd v závere poznamenáva, že plénum ústavného súdu uznesením sp. zn. PLz. ÚS 5/2015 z 18. novembra 2015 prijalo stanovisko: „Ústavný súd Slovenskej republiky nemá právomoc rozhodovať o sťažnostiach proti postupu alebo rozhodnutiam rozhodcovských súdov.“ Na základe § 6 zákona o ústavnom súde je senát v ďalšom konaní viazaný uznesením pléna ústavného súdu. Plénum v uznesení sp. zn. PLz. ÚS 5/2015 uviedlo, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach proti postupu alebo rozhodnutiam rozhodcovských súdov je vylúčená z povahy veci, keďže rozhodcovské súdy nie sú orgánmi verejnej moci. Účinným (hmotným) právnym prostriedkom proti

rozhodcovským rozsudkom je vždy žaloba o zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 40 zákona o rozhodcovskom konaní.

20. Pretože sťažovatelia označili za odporcu rozhodcovský súd Royal Development, ROYAL DEVELOPMENT - RSRD, zzpo, ktorý nie je orgánom verejnej moci, ústavný súd by i napriek ním vyslovenej subsidiarite (bod 18) nemal právomoc na prerokovanie sťažnosti, a preto by ju musel odmietnuť.

21. S prerokúvanou vecou môže súvisieť myšlienka vyjadrená v zjednocovacom uznesení sp. zn. PLz. ÚS 5/2015, podľa ktorej jestvujú právne názory, že porušenie povinností rozhodcu by mohlo viesť k povinnosti nahradiť škodu účastníkovi (ide o delikátnu rovnováhu medzi občianskoprávnou zodpovednosťou a jurisdikčnou autonómiou; porov. Palková, R. Zodpovednosť rozhodcu. In: Husár, J. a kol. Vybrané otázky zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym profesijným postupom. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2010, s. 141; dostupné na internete http://www.upjs.sk/public/media/1084/Zbornik_11.pdf., porov. v kontexte uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Obdo 20/2011; uznesenie sp. zn. II. ÚS 432/2015). To je však priestor pre všeobecné súdy, aby identifikovali, kto a za akých podmienok je povinný nahradiť škodu účastníkovi rozhodcovského konania.

22. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

23. Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľov v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. decembra 2016